

XORAZM VILOYATI TURISTIK XIZMATLAR BOZORINING IQTISODIY-STATISTIK TAHLILI

Seydimova Orzigul

Urganch Davlat Universiteti talabasi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.6845275>

Annotatsiya. Ushbu maqolada Xorazm viloyati turistik xizmat ko'rsatish bozorining istiqbollari va statistik tahlili haqida so'z boradi. Turizm bu iqtisodiyot sohasidagi yetakchi tarmoqlardan biri hisoblanadi. Ayniqsa, turistik shaharlarda turizm servis yaxshi yo'lga qo'yilgan bo'lsa, bu soha istiqbolli bo'ladi.

Kalit so'zlar: turizm, Xorazm, turizm servis, turistik firma, turistik xizmat.

ЭКОНОМИКО-СТАТИСТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ РЫНКА ТУРИСТИЧЕСКИХ УСЛУГ ХОРЕЗМСКОЙ ОБЛАСТИ

Аннотация. В данной статье рассказывается о перспективах и статистическом анализе рынка туристских услуг Хорезмской области. Туризм является одной из ведущих отраслей экономики. Особенно, если туристический сервис хорошо налажен в туристических городах, эта отрасль станет перспективной.

Ключевые слова: туризм, Хорезм, туристическое обслуживание, туристическая компания, туристическое обслуживание.

ECONOMIC AND STATISTICAL ANALYSIS OF THE MARKET OF TOURIST SERVICES OF THE KHOREZM REGION

Abstract. This article describes the prospects and statistical analysis of the market of tourist services in the Khorezm region. Tourism is one of the leading sectors of the economy. Especially if the tourism service is well established in tourist cities, this industry will become promising.

Keywords: tourism, Khorezm, tourist service, travel company, tourist service.

KIRISH

O'zbekiston Respublikasining "Turizm to'g'risida"gi Qonunning 3-moddasida turistik xizmatlar tushunchasi "Turistik xizmatlar turistik faoliyat subyektlarining joylashtirish, ovqatlanirish, transport, axborot-reklama xizmatlari ko'rsatish borasidagi, shuningdek, turistlarning ehtiyojlarini qondirishga qaratilgan boshqa xizmatlar», deb ta'riflanadi.

TADQIQOT MATERIALLARI VA METODOLOGIYASI

O'zbek adabiyotlarida turistik xizmatlar - turist va ekskursant ehtiyojlarini qondirish va ta'minlashga qaratilgan, xizmat sohasidagi bir maqsadga yo'naltirilgan harakatlar to'plami bo'lib, ular turizm maqsadlari, xarakteri va turistik xizmatning qanday yo'naltirilganligiga javob berishi hamda umuminsoniy tamoyillarga qarshi bo'lmasligi kerak. Bu orqali turistik xizmatlar tushunchasini aniqroq tasavvur qilish mumkin. Xorij adabiyotlarida turistik xizmatlar - bu moddiy ko'rinishga ega bo'lmagan mahsulot, uni ko'rish va saqlash mumkin emas. Bu turdagi xizmat turistdan talab bo'lganda amalga oshirilishi mumkin. Turistik xizmatlar birligi - bu ma'lum bir vaqt ichida bitta iste'molchiga ko'rsatiladigan xizmatlar majmuidir. Turistik xizmatlar birligi turistik xizmatlar tarkibiga tegishli bo'ladi. Turistik xizmat tarkibiga xizmatlarni buyurtma qilish, tashish,

joylashtirish va boshqa barcha rasmiylashtirish ishlari, tashib berishning barcha turlari, transfer, ovqatlanirish, ekskursiya va attraksionlar, tibbiy ko'rik va sug'urta, tarjimon xizmatlari, uchrashuvlar va boshqalar bilan ta'minlash kiradi.

TADQIQOT NATIJALARI

Xizmatlar tarkibiga yana guruh boshlig'i xizmati bilan gid-tarjimonning xizmati ham kiritilishi mumkin. Ushbu tarkibning o'zaro aloqasi turistik xizmatni shakllantiradi. Turistik xizmatlar bozorining mohiyati va tarkibini aniqlashda xizmatlarning o'ziga xosligini ochib berish maqsadga muvofiq bo'ladi. Shunga asosan, turistik xizmatlarquyidagi yetti xil o'ziga xos xususiyatlarga ega bo'ladi:

- saqlanmaslik;
- xizmatlarning sezilmasligi;
- mavsumiy ta'sir qilish;
- turistik xizmatlar o'zgarimasligi;
- turistik xizmatni sotish va uni iste'mol qilish o'rtasidagi vaqt farqi;
- turizm bozorida iste'molchi va ishlab chiqaruvchi o'rtasidagi hududiy bo'linish;
- turist turistik xizmat ko'rsatiladigan va iste'mol joyidan ajratib turadigan masofani bosib o'tishi.

Bir guruh olimlar turistik xizmatlarni iqtisodiy hodisa sifatida turistik tur tushunchasi, ya'ni turoperator va turagentliklar faoliyati bilan bog'laydilar. Bu nuqtayi nazarga rossiyalik ba'zi mutaxassislar ham qo'shilishadi va «tashkilotlarning ayrim qismigina faqat turistlar uchun mo'ljallangan tovar va xizmatlarni ishlab chiqarishga ixtisoslashgan», deb ta'kidlaydilar.

MUHOKAMA

Xorazm viloyati statistika boshqarmasining ma'lumotlariga ko'ra, 2021- yilning 1- yanvar holatiga viloyatda turistik faoliyatni amalga oshirgan tashkilotlar soni 6 tani tashkil qilib, ular tomonidan jami 77,8 ming kishiga turistik xizmatlar ko'rsatilgan. Shundan, 5 231 nafari xorijiy davlatlardan tashrif buyurganlar, 71 947 nafari – O'zbekiston Respublikasi fuqarolari bo'lgan. 2016-2020- yillar davomida viloyatda turistik tashkilotlar tomonidan xizmat ko'rsatilgan tashrif buyuruvchilar soni:

- 2016- yil – 124,4 ming,
- 2017- yil – 311,9 ming,
- 2018- yil – 346,9 ming,
- 2019- yil – 448,4 ming,
- 2020- yil – 77,8 ming.

XULOSA

Xulosa sifatida aytadigan bo'lsak, Xorazm viloyatida yildan-yilga turistlar soni va turistlarga xizmat ko'rsatish sifati oshib bormoqda. Bu turizm sohasining istiqboli va statistikani yuqori bosqichlarga ko'tarilayotganidan dalolat beradi.

REFERENCES

1. Turizm to'g'risidagi qonun "Xalq so'zi" gazetasi № 147 19.07.2019. 1-bet.

2. M.R.Boltabayev, I.S.Tuxliyev, B.Sh.Safarov, S.A.Abduxamidov Turizm: nazariya va amaliyot. Darslik 114-bet
3. Розанова Т.П. Туристские услуги в системе потребительского рынка национальной экономики / Рос. экон. акад. им. Г. В. Плеханова. - М.: Кнорус, 2005. 105 с
4. Mirzayev M., Aliyeva M. Turizm asoslari. O'quv qo'llanma. Toshkent – 2011. 154-bet
5. Tuxliyev I. S., Rahimov Z. O. Turizm xizmatlar bozori. O'quv qo'llanma Samarqand, 2018, 25-bet
6. Основы туризма: учебник / А.С.Кусков. Ю.А, Джаладян. - М.: КНОРУС, 2008, -308 с.
7. Жукова М.А. Менеджмент в туристическом бизнесе. Учебное пособие. 2-е изд., стер. –М.: КНОРУС, 2006, 193 с